

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 17.

Nyúlós liberálizmus.

Van nekünk törvényünk, mely a szolgabíráknak jogot ad arra, hogy a községekben azt jelöljék elüljárónak, akit akarnak. Ez azzal van magyarázva, hogy nemzetiségi vidékeken a magyar állam-észmé érdeke meg legyen óva.

Ezt a törvényt egyébre nem használták, minthogy korteseket neveljenek a községi hivatalnokokból, magyar vidékeken.

Van nekünk egy drága politikai irányunk, mely az iskolák államosítására törekszik. Azzal van megokolva, hogy a nemzetiségek nevelése az állam kezében legyen.

A liberálizmusnak ez a törekvése főként a katolikus iskolák okkupálására irányul. Oh! a nemzetiségek még középiskolában is taníthatnak a maguk nyelvén, tehetnek érettségit olyan ifjak, kik magyarul semmit sem tudnak, de nagy virtus és érdem, ha valami politikai ágens katolikus iskolát elállamosít a legmagyarabb vidéken. Jajj! a *plebánosnak*, ki ilyen törekvésnek ellene szegülni mer. Ultramontán, reakzionárius, sötét vakondok stb. cím jár ki *papi* kötelessége teljesítéseért.

A tiszántúli hely. hitv. egyházkerület most gyűlésezik. Néhány község államosítani akarja az iskoláit és ime! ez a liberálizmusban és türelemben ragyogó felekezet, mely az egyházpoltikai hecczek idején oly előzékenyen tette a liberálizmus bálványára elé házasság jogát,

ma szörnyen ultramontánul és reakziósan viseli magát.

És a felekezeti intransigentiának vajh! kik a szószólói? Nem papok, hanem Ritum teneatis amici! *Tisza* Kálmán kétszer is felszólal az államosítás ellen, *Uray* Imre dühösködik, hogy még rendreutasítást is kap és *Ritoók* Zsigmond táblai elnök »lelkének keserűségével« hivatkozik a katolikus egyházra, és kérdi, mikor hallottak arról, hogy az egyház felajánlotta volna iskoláit az államnak?

Hja! Liberálizmus ide, liberálizmus oda, most nem katolikus iskoláról van szó, hanem a hely. hitvallásuokról s ez más dolog. Ezért félre lehet tenni a türelem, felvilágosodás, felekezetiesség stb. jelszavakat, ha nem is papok, de állami hivatalnokok vagyunk is.

Szerencséje *Tisza*, *Uray* és *Ritoók* uraknak, hogy kálvinista mivoltukban cselekszenek így, mert ha mint pápisták mernének hasonló állásban, hasonló dologban, hasonló módon cselekedni, bizony izzásba jönne a független sajtó és liberális közvélemény.

E tárgy után meg sem lep bennünket, hogy a könyvtárhoz kérendő állam segély ellen azzal argumentáltak, hogynem kell, mert így még valaha megeshetnék, hogy katolikus püspök (*Fraknoi Vilmos*) vizsgálása alá kerülne a kollégiumi könyvtár.

Felekezeti elfogultság ez? vagy van okuk kath. püspök elől rejtegetni azt a könyvtárt?

Mind e mellett egy korholó szó sem esik a sajtóban. De igazságuk van. Nem heccz káplánok beszéltek itt az államosítás ellen felekezeti érvekkel, sőt nem is pa-

pok, hanem tekintélyes, liberális állami hivatalnokok és liberális oszlopos állam férfiak.

Kicsi vagyok én . . .

A horvátok fujdogálhatják ezt a nótát nagy önérzettel mostanában; úgy látszik, abban a biztos reményben vannak, hogy mi meg táncolni fogunk rá.

Hírül adtuk már, hogy a horvát tartománygyűlés nagy zajjal követelte a trónörökös házasságáról szóló jelentés tárgyalását és becikkelyezését. Ezt a javaslatot tudvalevőleg a báni kormány nem terjesztette elő, mert az mint állami és nem autonom ügy, nem tartozik a tartománygyűlés elé.

Az 1868. XXX. t.-cz. sok olyan jogot adott a horvátoknak, a melyeket ma nem értünk, hogyan lehetett józan észszel megadni? De még ebből sem lehet a horvátoknak efféle jogát kimagyarázni.

A fenti törvény első §-a így szól:

Magyarország és Horvát-, Szlavon- és Dalmátországek egy és ugyanazon állami községet képeznek, mind az ő Felsége uralkodása alatt álló országok, mind más országok irányában.

Mit jelent ez? Jelenti, hogy itt csak egy állam van, egy Magyarország. Ausztriával szemben is, a külfölddel szemben is nemzetközi jogalanyul csak Magyarország jelentkezik. A magyar szent korona egységét, a mely különben jogilag soha megtámadva nem volt, hangoztatja ez a §, kifejezetten vonatkoztatván ezt éppen Horvátországra is.

Még többet mond azonban ebben a részben a 2. §. E szerint:

Ez állami közösségből és összetartozásból foly, hogy Magyarország s Horvát-, Szla-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Itt a hangyász!

Irta: Kincs István.

Minap történt, hogy a menaszériában járva egy állatszeliidítővel összeveszttem. Természettudományunkat tettük próbakőre s én huztam vele szemben a rövidebbet.

Ugy mondom el, a hogyan történt.

Tizenkét szekérrel jött a német, mert magyar ember megeteti a lovat, birkát s még egy néhány szelidebb fajta teremtményt, hanem hogy emberevő bestiákkal közösködjék, annyira még el nem vetemedett.

Megjött szóval s nyomban utánna házaldalnagyságu plakátok hirdették, hogy a világ legnagyobb állatsereglete Párisból egyenesen hozzánk érkezett Kőszegre. A mi állatot az

Uristen jónak látott megteremteni, az itt mind együtt van, még jobban mint a Noé bárkájában, minekutána a bárkában a szentírás tanúsága szerint minden állatból csak egy pár vala, holott a hirdetettben akárhány fajtából tizannyi is találkozik. Teszem majom, házinyul, tengeri malacz, papagáj és a többi, és a többi.

Majd megjelentek az utczákon a rikkan-csok is: tiz-tizenöt majom egy teve és zsiráf hátán s úgy végig dobolták az utcákat, hogy a mi dobos hajdunk beállhatna hozzájuk inasnak.

Mindezek után pedig megmozdult a város s mint a porfelleg a szél után nyargal, úgy törekedett boldog boldogtalan a hirdetett bestiákat látni. Jómagam se tettem kivételt. Elmentem, leszurkoltam a kasszánál pár piczúamat és beeresztettek.

Hogy az orosz lányokon kezdtük, az nem is

kérdés. Mellettünk valaki hangosan magyarul zott. Először bemutatta magát, hogy ő Sandwich szigeti királynőnek udvari állatszeliidítője s mikor valaki megkérdezte tőle, hogy hol tanult meg tulajdonképpen olyan jól magyarul, csipet zavarba se jött, hanem azt mondta:

— Handuluban. Az urak nem is gondolják, mennyi magyar van odakünn. Mióta Kossuth Lajos kimondta, hogy: »tengerre magyar!« azóta a magyarokból válnak a legjobb tengerészek s anyai mászkál a világoczeánokon, hogy csaknem fölcusufolják az angolt. Mert hát — fejezte be — Kossuth Lajos nagy ember volt.

— És a felől is hallott Handuluban? — kérdezősködött egy tamáskodó ember?

— Oh! kérem, az egész világ teli van a dicséretével.

Mind elhittük neki, a mit mondott és sorra kezdtük szedni a ketreczeket.

CSORDÁS TESTVÉREK

Nagyvárad,

Szent László-tér, takarékpénztár-épület.

Valódi amerikai petroleum napi áron.

Telefon 249.

Telefon 249.

Van szerencsénk szives tudomására hozni, miszerint fűszer-, gyarmatárú, festék-, anyag, bor- és ásványvíz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitünőbb kínai és orosz theákkal, valódi Jamaikai, Cuba, Portorico, és brasillai rumokkal, Francia és legkedveltebb magyar cognaccal, francia és magyar pezsgő, valódi, tőkén termett pecsenye, asztali, dessert és gyógyborokkal, ugy a legkitünőbb liquerekkel rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb thea-süteményeket, csokoládék és cukorka különlegességeket.

Gotschlig Agoston-féle rum lerakat.

Naponta friss Kassai és Prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, frankfurti virstli, s itt még fel nem sorolt hideg felvágottak, Ementhali, Trappista, Groyer s mindenféle dessert sajtok. Déli és candirozott gyümölcsök a legkedveltebbek, kitünő zamatos Cuba, gyöngy, Java és Mocca kávé nagyraktárunkat a legjutányosabb napi árak mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szives pártolását, biztosítván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Friss maroni és idej füge.

von és Dalmátországok királya egy és ugyanazon koronával egy és ugyanazon koronázási cselekvénnyel koronáztassék meg, stb.

Vagyis a királyi szék betöltése magyar állami ügy, a mely kívül esik a horvát tartományi autonomia hatáskörén. Ahhoz tehát, hogy ki legyen vagy ki ne legyen magyar király (aki mint ilyen ipso jure viseli a horvát-szlavon-dalmát király címét is) a horvát tartományi gyűlésnek semmi hozzászólása.

Reméljük, a magyar kormány semmiképen sem fogja megengedni, hogy a javaslat Zágrábban tárgyalás alá essék. Azért van a magyar miniszteriumban egy horvát-szlavon-dalmát miniszter, hogy az autonómiát védje Budapesten s az államot Zágrábban. És ha ezt a merényletet elkövetnék a magyar állam egysége ellen, arra való az országgyűlés, hogy felelősségre vonja a mulasztó minisztert.

Első dolog volna minden esetre ezt a szerencsétlen horvát kiegyezési törvényt revízió alá vonni. Utóvégre is tisztában kell már jönniök Zágrábban is azzal, hogy Horvátország csak egy darabja Magyarországnak.

És ezt a darabot nem engedhetjük elszakítani a magyar államtól.

A negyedik ülészek.

Tegnap királyi leirattal zárták be a mostani országgyűlés negyedik ülészekát s ugyancsak tegnap jelentést nyújtott be a képviselőház elnöke az ülészek legfontosabb eseményeiről. Az ülészeket most április 30-án nyitották volt meg s azóta mindössze **negyvennégy** ülést tartott a ház. E negyvennégy ülésen a kormány **husz** törvényjavaslatot és **huszonkét** egyéb előterjesztést nyújtott be. Az ülészek alatt előfordult továbbá: 21 mentelmi ügy és 24 interpelláció, a Házhoz pedig mindössze 237 felirat és kérvény érkezett. Az ülészek alatt három képviselői hely lemondás, négy elhalálozás folytán üresedett meg s hat új képviselőválasztás történt.

A pénzügyi bizottság ülése.

A képviselőház pénzügyi bizottsága **Falk Miksa** elnöklésével ma közvetlenül az országos ülés előtt ülést tartott, a melynek a konzuli illetékek szabályozásáról rendelkező törvényja-

vaslat volt a tárgya. **Neményi** Ambrus előadó tüzetes ismertetéssel elfogadására ajánlotta a törvényjavaslatot. **Sámuel** Lázár az igazságügyi bizottság előadója pedig bejelentette, hogy az igazságügyi bizottság néhány szerkezeti módosítással hozzájárult a törvényjavaslathoz.

A bizottság tagjai közül **Komjáthy** és **Kossuth** Ferencz a törvényjavaslathoz részletebben hozzá óhajtván szólni, minthogy eme körülmény folytán lehetetlenné vált a törvényjavaslatra vonatkozó bizottsági jelentéseknek még az ülészek berekesztése előtt való benyújtása, a törvényjavaslat további tárgyalását későbbre halasztotta el a bizottság.

Szell Kálmán miniszterelnök utalással a bizottság előző ülésén a kormányról az ő távollétében történt elismerő megemlékezésre, a maga részéről és a kormány nevében is köszönetet mond a bizottság tagjainak pártkülönbőség nélkül a költségvetési előirányzat tárgyalása alkalmával tanúsított higgadt és tárgyilagos eljárásért s a bizottság elnökének e tárgyalások tapintatos vezetéséért.

Ezzel az ülés véget ért.

A bosnyák vasutak.

Belgrádból néhány lap azt jelenti, hogy a szerb kormány jegyzéket fog intézni a portához, melyben tiltakozni fog az ellen, hogy Ausztria-Magyarországnak a novi-bazári szanzsákon át való vasutépítésre engedély adassék. Szerbia konstantinápolyi követe már puhatolózott ez irányban a portánál és állítólag kedvező választ nyert volna.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, nov. 17.

Ernust Kelemen elnökölt. Meleg szavakban elparentálta gróf **Cebrián** Lászlót ugyszintén **Hidassy** Kornél püspököt.

A püspökről mondott nekrológja ekként hangzik:

Hidassy püspök emlékezete a főrendiházban.

Október 11. méltóságos főtisztelendő **Hidassy** Kornél szombathelyi püspök fejezte be tevékenységében dus életét. Komáromban született 1828-ban, már ifju korában szerénysége,

szelidsége, vallásossága a papi pályára jö-
lölte.

Egyházi nevelése után a fenti tulajdonságokhoz járuló szakképzettség, szigoru kötelességérzet és komolyság hivatottá tették az oly fontos tanári pályára. Felismerve kitünő egyéniségét, a nagyszombati gymnasium igazgatását bízták reá, mely nehéz állást hosszú évek során át kitünően töltötte be. Trefort Agost vallás- és közoktatásügyi miniszter erről meggyőződve, őt bizalmával tisztelte meg és 1875-ben mint osztályfőnököt alkalmazta, mely magas állásából őt, ő császári és apostoli kir. felsége szombathelyi püspökké, 1882-ben legkegyelmesebben kinevezte. Lelkének egész hevével karolta ő fel magasztos hivatását és mint vallásának buzgó apostola, hirdette ékes szóval hibeinek vallásos tanait.

De fájdalom, rövid néhány évi buzgólkodása közepette érte őt a legnagyobb megpróbáltatások egyike, a mit Isten kifürkészhetetlen bölcsessége reá mérhetett, midőn súlyos betegség folytán képtelen lett tovább is hibeinek élő szóval oktató apostola lenni. Visszavonulva, lehetőleg elzárkózva és jótékonyságot gyakorolva a legszigorubb egyházi fegyelem alá vett élete által igyekezett úgy papjainak, mint hibeinek buzditó és kimagasló vallási példának szolgálni. Végre 18 éves áldásos püspöki működés után, mint egyházának példás főpapja, papjainak, hibeinek, szegényeinek szeretett és áldott atyja, mint a mélt. főrendiház köztisztelendő tagja, mint igaz ember szenderült jobb-
létre. (Tetszés.)

Ugy hiszem, a mélt. főrendek közérzetének adok kifejezést, midőn indítványozom, méltóztassanak a mélt. főrendek elhunyt tagjaik iránt a kegyelet adóját jegyzőkönyvi megörökítéssel leróni, a gyászoló családhoz pedig részvétiratot intézni. (Tetszés.)

Elnök jelenti, hogy a főrendiház **Keglevich** István gróf mentelmi jogát felfüggesztette.

A képviselőháztól beérkezett jelentések felolvasása után felolvastattott a királyi leirat, a mely szerint a IV ülészek véget ért.

Királyi leirat.

»Mi **Első Ferencz József**, Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli királya stb.

— Itt az állatok királya — mondá — az oroszlan. Kiváló szép példány. Tavaly fogták Berberiban.

— Hogyan megy az? — kíváncskodott megint valaki.

— Oh; semmi sem könnyebb annál. Kitesznek egy ketreczet, belekötnek egy bornyut s az addig bög, míg az oroszlan lépre megy. Ha belebujt egyszer a ketreczbe, az ajtó magától becsapódik.

— Ah! — volt az általános csodálkozás hangja — az bizony nagyszerű.

— Itt a tigris, másik névén királytigris, kiváló szép példány. Az idén fogták Bengáliában.

— Hol van az? — tudakolt sanyargatva egy negyedik gimnazista.

— Valahol Afrikában — felelt egész nyugodtan az állatszeliidítő s egyszerűen folytatta. — Itt a párducz, leopárd, jaguár, láma, mind kiváló szép példányok, fogták pedig . . .

No de ne untassuk magukat a derék ember földrajzi ismereteivel. Végignéztük a majmokat, ragadozó és nem ragadozó állatokat, mikor emberünk egyszer csak azt mondja:

— Itt pedig a hangyász!

— Hol a hangyász? — kérdeztem magam egész önkénytelenül.

— Itt ni! volt a válasz, miközben az állatszeliidítő hatalmas fekete kolosszusra mutatott.

— Ez itt nem hangyász! — bosszankodtam amint a ketreczben hatalmas bivalytehén kérozdött.

— Hát én jobban tudom, mint az ur — vágott vissza a Sandwich szigeti királynő állatszeliidítője — kiváló szép példány, fogták Braziliában. Eledelét a hangyák képezik, melyeket úgy fog, hogy nyelvét költi valami bolyba s mikor más teleragad a hangyával, szépen behuzza. Ez a legkényelmesebb táplálkozás.

— Hiszen most szénát eszik — jegyezte meg valaki hangos hahotával.

— Szükségből teszi, mert a ketreczekben nem teremnek hangya bolyok.

Jómagam otthagytam a faképnél a mi derék ciceronénkat s előkerítettem az állatsereglet tulajdonosát.

— Mondja csak, uram — kérdeztem a némettől — ön teszi lóvá a város közönségét, vagy az a bolond ott?

— Miért? mi baj? történt valami? — kapkodott az állatseregletes.

— Semmi se történt. Csak arra volnék kíváncsi mióta bivalytehén a hangyász, akarom mondani, mióta hangyász a bivaly?

— Jaj! Kérem — hálálkodott a német — ezer bocsánat! de nem tehetek róla, mikor annak az embernek a feje olyan megátal-
kodott, hogy semmi új dolgot nem tud befogadni.

— Honnan kerítette a boldogtalant?

— Somogyban egy képviselőválasztás alkalmával találkoztam vele. Valami nem tudom micsoda párti kortes volt s mert láttam, hogy kitünő szája van, hát mig Magyarországon tartózkodom, megfogadtam magyarázónak.

— Tehát negyvennyolczas kortes volt az ipse? — mormogtam mosolyogva. Azért olyan nagy hibe Kossuth Lajosnak Honoluluból! Ez már aztán beszéd.

— A hangyász históriáját is elmondom, ha nem untatom vele — folytatta az állatseregletes. — Hát úgy történt, hogy abban a ketreczben előbb csakugyan hangyász volt, de három héttel ezelőtt Keszthelyen a legnagyobb sajnálatomra fölfordult. Pótolni persze hamarosan nem tudtam, hanem akkor láttam ugyszólván először bivalyokat, Festetich Taszió herczeg ur csordáját s azt gondoltam, ha én abból egyet szerezhethék, hát Németországban összefutnának a csudájára az emberek. Elmentem a herczeghez magához s kértem, adna el nekem egyet olcsó árért és ő, az Isten is megáldja érte — adott ingyen. Ott van, az az. És Well — arra kereszteltem őt — magyarázatában sehogysem tud alkalmazkodni a megváltozott viszonyokhoz.

— Itt a hangyász — hallatszott a sarokban Well ur magyarázata megint.

— No hallja uram csóválta a fejét a

Hü Magyarországnak és Társországai Zászlósainak, egyházi és világi Főrendinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1896. november 23. Budapest székes fővárosunkba összehívott országgyűlésen, egybegyűlvék, királyi üdvözlőnk.

Kedvelt Híveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az Általunk 1896. évi december hó 17-én megnyitott negyedik ülészakát berekesztjük, ötödik ülészakát a f. évi november 20. napjára összehívottnak nyilváníttuk.

Kikhez egybíránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradtunk.

Kelt Budapesten, 1900. évi nov. hó 15-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Szell Kálmán s. k.

*

A főrendiház kedden, azaz folyó hó 20-án ülést tart.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 17.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Szell Kálmán bemutatja Ő cs. és apost. királyi fellegének legkegyelmesebb leiratát.

Elnök a leiratot felolvastatja, a mely szerint a IV. ülészakát berekesztik és hasonló kihirdetés céljából a főrendiháznak küldik át.

Továbbá bemutatja a lefolyt ülészakra vonatkozó elnöki záró jelentést és végül ugy saját, mint tisztviselő társai nevében köszönetet mond a ház minden tagjának azon jóindulatért, melyben őket kötelességeik teljesítésében részesítették.

Az ötödik ülészak megnyitása f. hó 20-án kedden lesz, midőn a Ház tisztviselői választatni fognak.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

tulajdonos — tessék elhinni annál az embernél veszett már minden fáradság. Nála a bivaly örökké csak hangyász marad. Hanem jó fiu, sajnálom elverni: kitűnő hasznát tudom különben venni. A bivaly csak akkor fogja megkezdeni szerepét, ha majd künn leszek. Tudom összefutnak majd a németek, lerajzolják s kiteszik az ujságba mint a lithvániai bölény nnokáját.

Reggel, este.

I.

Jó reggelt! Reggel? Azt hiszem,
Még mindig éjszaka.
Fülemben még a tegnapi
Előadás zaja.

Telt ház. Fényes volt a siker.
És mennyi taps, virág!
S ma nem tudom, hogy is hívták
Szegény komédiást.

Jó reggelt! S nem komédia
A munka, küzködés?
Jutalma percnyi taps, virág
S aztán — a feledés?

Automobil Nagyvárad és Debreczen között.

Nagyvárad, nov. 18.

Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a városháza nagytermében az értekezlet, a melyet *Bulyovszky* József dr. polgármester hívott egybe s mely hivatva lesz alapját megvetni a Nagyvárad és Debreczen közt létesítendő automobil közlekedésnek. Dr. *Bárdy* József ügyvéd tegnap érkezett ide Debreczenből s a mai értekezleten előadja tervét, melyet főbb s legsarkalatosabb részeiben alább közlünk. Nagy hangu frázisokat nem találunk az előterjesztésben; nem színezi ki kecsegtetően a vállalat előnyeit. Rideg számadatokkal beszél, a melyek hasonló esetben a leginkább czélravezetők. A mai értekezlet előreláthatóan igen népes lesz és azon valószínűen *szakbizottságot* küldenek ki, hogy az ügyet tanulmányozza és a vállalat létesítésére a lépéseket megtegye. Az értekezleten dr. *Beöthy* László főispán is jelen lesz.

Maga a vállalat tervezete a következő.

A tervezet.

Magyarországon az automobillal való praktikus közlekedés, ugyszólván még egész új dolog. E tekintetben a külföld, de különösen Francia és Németország majdnem egy félszázaddal előzte meg Magyarországot, mivel ott már megszokott dolog, hogy a tömeges személyforgalom egyik várostól a másikig automobillal történik, részint mert az automobillal való közlekedés kényelmes, gyors és legfőképpen pedig olcsó, sokkal olcsóbb a vasutnál.

Főlőslegesnek tartjuk, hogy a Nagyvárad és Debreczen közti automobil közlekedés közgazdasági és kereskedelmi előnyeit bővebben ismertessük. Tudott dolog, hogy e két nagy város között most is mily rendkívül élénk, a forgalom, mely a sűrűbb járatu, czélszerűbb menetrendű és olcsóbb közlekedési eszköz életbeléptetése esetén még bizton növekednek. Mostan csak az alakuló vállalatnak finansziális részét akarjuk ismertetni, vagyis az alakuló részvénytársaságnak egészséges voltát minden kétséget kizárólag feltüntetni.

II.

Jó éjszakát! Bólong a cserfa
S megrázza száraz, tar galyát.
Csak egyet alszik, — uj tavaszra,
Madár dalára,
Langy szélre vár — jó éjszakát!

Jó éjszakát! A fa tövében
Hallom kettőnek halk szavát.
»Egy búcsuesőket . . . « »Holnap újra
Találkozunk itt —
Majd akkor — addig — jó éjszakát!«

Jó éjszakát! S ki tudja, holnap
Nem vágják-e ki azt a fát?
A tél zord, soknak fája sincsen —
Jó cserfa, jobb lesz,
Örökre mondj jó éjszakát!

Jó éjszakát! — Szeretném tudni,
Látom-e holnap itt e párt? —
Tavasz a fának, csók az ajknak —
Ha nincsen, akkor
Adieu szerelem, jó éjszakát!

Krüger Aladár.

Ezen, a részvény-jegyző, közönségre a legnagyobb fontossággal bíró kérdésnél, mert tulajdonképen mérővesszője a vállalat egészséges, vagy nem egészséges voltának, a gép technikai kezelésével összefüggő kiadások, mint *tapasztalatilag beosztottak* veendő figyelembe, így az alanti kiadási rovatban 3, 4, 5, 6, és 7 pontok alatt felsorolt kiadási tételek vitát nem tőrnek. Kiváló méltatást igényel a gép megszerzésére befektetett összegnek *amortizációja, külön kamatoztatása*. S midőn általános jellem vonásként még megemlítjük, hogy a *kiadási számtételek* bármintemű költségvetés *emelését* teljesen kizárják, addig a *bevételei rovatok között felsorolt tételek minimális számításból indulnak ki*, nehogy a részvényjegyző közönség esetleges csalódásnak legyen kitéve.

Most pedig hadd beszéljenek a számok.

Kiadások:

1. 10%-os amortizáló gépenként —	1600 kor.
2. 5%-os kamat gépenként — —	440 >
3. Benzin > — —	1416 >
4. Olaj és kenőcs > — —	365 >
5. Javítás > — —	300 >
6. Montör > — —	1500 >
7. Előre nem látott kiadás — —	100 >

Összesen 5721 kor

Minthogy azonban 6 gép lenne forgalomban, tehát 6 gépre az évi kiadás — — — 34326 kor.

Egy tartalék-gép — 5246 >

A forgalomban levő 7 gépre egy év alatt az összes kiadás tehát 39572 kor.

8. Adminisztráció — — —	12000 >
9. Helyiségek — — —	1500 >
10. 88.000 korona tartalékos részvénytőkének 1 évi 5%-a — —	4400 >

Az összes kiadás egy évre: — 37472 kor.

E kiadásokkal szemben az alábbi *bevételekre* lehet reális alapon számítani:

Bevételek:

1. 4 gép naponta 8 menettel, 5 személylyel = 40 személy; személyenként 4 kor. = 160 kor. tehát egy év alatt — — — — 58.400 kor.

2. Zónaközlekedés. 2 gép 8 menettel, átlag 8 személylyel = 64 személy, személyenként 1 k. 40 fil. = 89 kor. 60 fillér, tehát egy év alatt 32.704 kor.

Összes bevétel tehát 91.104 kor.

Ha tehát a kiadás és bevételek közti különbözetet levonjuk, marad a vállalatnak tiszta haszna egy év alatt 33.632 korona.

A hetedik tartalék gépnek egész évi keresete pedig a *bevételek* között nem szerepel, holott a *kiadások* között egy évre 5246 koronával van megterhelve.

Mindezekből kitűnik tehát, hogy a vállalat kereskedelmi része 20.000 korona befektetett tőkének egy év alatt 16%-os osztalékát eredményezi, a befektetett tőke *amortizációján és 5%-os kamatozásán kívül*.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Nov. 18. Értekezlet az automobil közlekedés tárgyában.
Nov. 18. 19. 20. Krizanthem-kiállítás a Fekete Sasban
Nov. 22. A kath. kör választmányának ülése este 6 óra-or.
Nov. 27. Képviselőválasztás Belényesben.

Krizanthem-kiállítás.

Az ős poetikus szép virágának az ős rózsából fejlődött *krizanthemnak* most van az igazi ideje. A modern kertészet művészete oly széppé fejlesztette ezt a kedves virágot, hogy a szem alig tud betelni a százakra menő válfajok nézésével.

Fővárosokban már egy évtized óta kiállításokon gyűjtik össze a legszebb példányokat a virágkedvelők (s ki ne kedvelné a virágokat?) gyönyörködtetésére.

Három év óta Nagyváradon is szoktak krizanthem-kiállításokat rendezni a kertészek a ezt a szép dolgot rendezés összekötik a hasznossal t. i. valamely jótékony czélú intézet támogatásával.

Az idén is megnyitott immár a krizanthem-kiállítás. Tegnap reggel 10 órakor nyitotta meg a Biharmegyei és Nagyvárad *Nőegylet* elnöksége képviseletében *Grunwald* Henriké, az egylet alelnökneje és fáradhatatlan társa *Mezey* Vilma urnő.

A kiállítás a régi *Huzella*-féle kereskedés helyiségében a *Fekete Sas* épületében van rendezve.

Kertészeink közül ezuttal csak *Farkas* József vesz részt a kiállításon. *Barényi*, a biharnok püspök főkertésze és *Jelinek* ezuttal — technikai okok miatt — elmaradtak a kiállítástól. Érthető ebből, hogy a mostani kiállítás az előbbiekkal nem versenyezhetik, helyisége sem lenne elég olyan nagy kiállításra, mint a múlt évek voltak, — de mindenesetre igen szép a mostani kiállítás is, méltó a megtekintésre.

Tegnap már — dacára az esős időnek — sokan keresték fel a kiállítást, hol kellemes perczeket töltöttek.

Ma kétségkívül egész nap szüknek fog bizonyulni a kiállítás helyisége, mely egész nap nyitva lesz. Belépti díj 30 fillér. A jövedelem a *nőegylet* által létesítendő *menház* alapjához fog csatoltatni.

Erzsébet-gyász.

Még mindig fölkeressük sirját s le tesszük rá a kegyeletes megemlékezés koszoruját. Két éve is elmúlt s még mindig úgy érezzük a nagy csapást, mintha tegnap történt volna. A szeretet nem ismeri az idő korlátjait.

Önkéntelenül, a szivből pattant ki az Erzsébet-gyász gondolata. Senki sem parancsolta s mégis megtartja Magyarországon mindenki. Szeretett minket életében Erzsébet királyné, mi szeretettel vesszük körül emlékét halála után is.

*

Hétfőn délelőtt tartják Nagyváradon az Erzsébet-gyászünnepeket. A *jogakadémián* 10 órakor lesz a gyászünnepe, melyen az ifjuság a Hymnuszt énekli, utána dr. *Molnár* Imre tanár tart a megdicsőült királynéről alkalmi felolvasást.

*

A nagyvárad *prém. r. főgymnasium* f. hó 19-én a b. e. Erzsébet királyné emlékére iskolai gyászünnepe rendez a következő műsorral:

I. d. e. 9 órakor szentmiseáldozat.

II. A diszteremben:

1. Mi Urunk! Előttem leborulunk. David-sóhntól. Előadja a főgymn. Zeneegyesület.
2. Alkalmi beszéd. Tartja az igazgató.
3. Mért oly borús... Beleznay Antaltól. Énekli a főgymn. vegyes énekkar.

4. Czipruslombok Nagyasszonyunk ravatalára. Lampért Gézától. Szavalja Bodó László VIII. o. t.

5. Esthajnalkor. Cibulkától. Előadja a főgymn. Zeneegyesület. *

A *főreáliskolában* reggel 9 órakor a tornacsarnokban ünneplik a megdicsőült Erzsébet királyné emlékeztét. Az ünnepély sorrendje:

1. Zokogva sir Magyarország. Szögedytől. Előadja az énekkar.
2. Alkalmi beszéd, mondja az igazgató.
3. Mért oly borús halovány orczád. Beleznaytól. Előadja az énekkar.
4. A zenekör előadása.
5. Erzsébet, Sajtó S.-től. Szavalja Szemes Imre VII. o. tanuló.

Isten áldd meg a magyart! Énekli az ifjuság.

Az ünnepélyt 8 órakor a Sz. László-templomban gyászmise előzi meg.

*

A *községi polgári leányiskola* ünnepélye fél 11 órakor kezdődik s műsora a következő lesz:

1. Megnyitó.
2. Búgnak a harangok. Beleznay Antaltól, énekli az iskolai dalkör.
3. Mi történt? Endrődi Sándortól, szavalja Osztas Irma III. oszt. tan.
4. Erzsébet. Sajtó Sándortól: Szavalja Hellvig Margit III. oszt. tan.
5. Ének Erzsébet királynéről: Beleznay Antaltól: Énekli az iskolai dalkör.
6. Erzsébet és Hungária; Grail Erzsitől. Előadják: Handel Irma (Hungária), Csák Ilona és Ürögi Erzsébet I. oszt. tan., Stern Paula II. oszt. tan., Schwarcz Boriska III. oszt. tan., Barna Reményke, Bumbera Margit, Mihelyfi Rózsika, Sciff Sarolta, Winter Gizella IV. oszt. tan. és Goldberger Gizella női keresk. tanfolyam hallgató.
7. Szózat: Énekli az iskolai dalkör.

Azon felül a többi tanintézetek is tartanak gyászünnepeket, a róm. kath. intézetekben szent misével egybekötve.

* *Neveljék hazafiságra az ifjuságot.* A király mondotta a magyar tanítósnak, mikor emlék albumjokat át nyujtották, *neveljék hazafiságra az ifjuságot.* Nagy szó ez. Egyik a magyarság hármasszavából, Isten, király, haza. Nagy szó, mely olyan magas helyről hangzott, hogy meg kell hallani az egész országban. A tanítósnak pedig, büszkén vési szívébe a király szavát, büszkén különösen most, méltatlan meghurcolása után. Valóban az egyik szó az ősi jelszóból az ő kezükre van bízva, nekik kell elvetni a fogékony szívébe a haza szerelmét, hogy erőssé legyen az, elég erőssé egy élet kísértésével szemben. Nem most fogják kezdeni ezt a szent munkát a tanítók. Becsületesen teljesítették eddig is, de buzdítani, minden támadással szemben erőt fog adni a király szava. A tanítósnak a haza szent fájának kertésze, a király szava szerint is.

* *Uránia színház Nagyváradon.* Nagyvárad város színügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán. Jelen voltak: dr. Hoványi Géza elnök, dr. Kornstein Lajos, Mezey Mihály, Kunz Gusztáv, Rimler Károly, dr. Dési Géza, Stark Gyula, Beczkay Lajos, Somogyi Károly színigazgató. Hoványi Géza elnök előterjeszti, hogy a színigazgató kéri, miszerint a jövő hét hétfőjén, kedden és szerdán délután továbbá kedden és szerdán este, az Uránia színház előadásokat tarthasson. Bemutatnák Velenczét, Spanyolországot, a vas és a légy fejlődését. *Rimler* Károly főkapitány azt hangsúlyozza, hogy az engedély megadása előtt mutassa be a kapitányi hivatalnál. Sokat vitatkoz-

tak a felett, hogy vajjon ez a vállalkozó azonos-e a budapesti Uránia színházzal, mert másnak nem adnak engedélyt. Megbízta a főkapitányt, hogy az okmányokat vizsgálja át. Az engedélyt három délutánra és két estére megadták. Esténként még egy egy felvonásos darabot is adnak elő. *Rimler* Károly főkapitány felemlíti, hogy elvben fogadják el, miszerint a rendőrség és tűzoltóság nem színelőadásokon való részvételért díjaztassanak. Elfogadták. — *Kunz* Gusztáv úgy hallotta, hogy *Kubelik* Jean hangversenyt akar rendezni Nagyváradon, de a főkapitány nem akar engedélyt adni. Nem tartaná helyesnek, hogy ilyen művelézetől elzárják a közönséget. — *Rimler* Károly kifejti, hogy semmi nem köti a hatóságot, hogy adjon-e engedélyt. Ő a színház érdekéből nem tartja helyesnek az engedély kiadását. Felelősségi joga van az illetőknek. A főkapitány felvilágosításait helyesléssel fogadták.

* *Vörösmarty-ünnepélyek Nagyváradon.* Két nagyszabású ünnepélyvel üli meg Nagyvárad Vörösmarty születésének századik évfordulóját. Egyiket a *Szigligeti-társaság* rendezi decz. 2-án, a melyen közreműködnek *Rádl* Ödön elnök, *Szombathy* István dr. főreáliskolai tanár, *Krüger* Aladár hírlapíró, társulati rendes tagok és a Szigligeti-színház társulatának egyik bájos nőtagja, a ki Vörösmarty Szép Ilonkáját fogja szavalni. — Másik a *jogászok* ünnepe lesz decz. 9-én. Ennek műsora még nincs véglegesen megállapítva, de egyik legelvezetesebbnek ígérkező programmpont már bizonyos: *Nagy* Dezsőnek, az országos hírű czimbalomművésznek játéka. A műsor többi pontját is úgy fogják megválogatni, hogy az egész ünnepély Vörösmarty emlékéhez méltó legyen.

* *Esküvők.* *Karger* Vilmos kereskedő ma, vasárnap délután fél négy órakor vezeti oltárhoz bájos aráját, *Steininger* Gizellát, *Steininger* Sándor községi polgár kedves, szép leányát az olasz-i r. kath. plebánia templomban. — *Erdődy* Adolf városi hivatalnok ma, vasárnap délután 4 órakor tartja esküvőjét kedves menyasszonyával, *Grósz* Róza urnővel. — *Goldberger* Jakab ma, vasárnap délután 3 órakor tartja a kolozsvári-utczai ort. izr. templomban egybekelési ünnepélyét *Jakovovits* Hermann polgártársunk kedves leányával Linkával.

* *A ki mind a négy Napoleont látta.* A londoni *Westminster Gazette* egy kilenczven éven felüli, Joseph May nevű embernek levelét közli, a ki azt állítja, hogy mind a négy Napoleont látta. Első Napoleont 1815-ben látta, midőn ez a *Bellophoron* hajón várta az angol kormány elhatározását száműzetési helyére nézve.

* *A hétről.*

Aktuális sóhajlás. — Haj haj! A Bakonyban könnyebb lenni betyárnak, mint most Budapesten aszfaltbetyárnak!

— Mi a különbség a sonkát és malátasört uzsonnáló ember és a saláta kapáló lány között?
— Az egyik sunkázik malátával, a másik munkázik a salátával.

* *Mükedvelői előadás.* — Voltál tegnap a Zongorássyék koncertjén? A háziur a hegedűt húzta, a fia a nagybögőt, a másik fia a kisbögőt húzta.

— Azám. A hallgatóság pedig a *rövidebbet* húzta!

(*Kakas Márton*.)

* *Krüger inkognitója.* Brüsszelből jelenti egy távirat: Hire jár, hogy Leyds transzváli követ Krüger inkognito fogja Európán keresztül utaztatni, minthogy eddig csaknem az összes államok, a hol Krüger meg akar fordulni, kijelentették, hogy kellemetlen volna rájuk nézve, ha Krüger mint államfőt kellene fogadniok.

* **Gyászjelentés Vörösmarty haláláról.** Van a Váci-utcában egy ház, amelyet az öreg pesti emberek még mindig Kappel-háznak neveznek. Ez az épület persze nem arról nevezetes, hogy Kappelé volt, hanem arról, hogy abban halt meg *Kisfaludy* Károly és *Vörösmarty* Mihály. Amaz 1830. november 21-én, Vörösmarty pedig 1855. november 19-én. Ebből a házból — amelynek most 19. a száma — temették el mind a két nagy költőt. A Kisfaludy-társaság a jövő hónap elsején, Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulóján, e háznak főhomlokzatába emlékkövet illeszt az azon jelezni fogja, hogy úgy Kisfaludy Károly, mint Vörösmarty Mihály abban az épületben hunyt el. Hogy most minderről szó van és hogy az országban két hét múlva nagy Vörösmarty-ünnepet rendeznek, itt adjuk a Vörösmarty haláláról szóló gyászjelentést, amelyet Deák Ferencz fogalmazott. Ime a jelentés:

Csajághy Laura a maga és árva gyermekei: *Béla*, *Ilona* és *Ersébet* nevében elkeseredett szívvél jelenti forrón szeretett férjének, s illetőleg legjobb édes atyjoknak,

Tekintetes

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

úrnak,

a magyar tudományos akadémia rendes tagjának

huzamos és kínos betegeskedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után, ma, november 19-én, délutáni egy és egy-negyed órakor, éltének 55-ik, boldog házasságuk tizenharmadik évében agyszélhűdésben történt gyászos kimúltát.

Meghült tetemei f. hó 21-dikén délutáni 3 órakor fognak a rákosi temetőben eltakarítani, az engesztelő szent miseáldozatok pedig jövő csütörtökön, november 22-én délelőtti 10 órakor a belvárosi anyateplomban megtartani: mely szomorú alkalmakra az elhúnytnak minden barátai és becstűlői megjelenése bizodalommal kéretik.

Pesten, november 19-én 1855.

(Szállás: Váci-utca, Kappel-ház.)

* **Hazug hírek a szerb udvarról.** Három hír jelent meg a legutóbbi napokban a szerb udvarról. Az egyik *Sándor* király életbiztosításáról, a másik *Dragina* királyné betegségéről, a harmadik pedig arról, hogy *Sándor* király atyjával, *Milánnal* kibékült. Most mindegyik a három hírre nézve, bár egyenként már megczáfoltattak, a czáfolatokat azonban azzal a megjegyzéssel kísérték, hogy azok afféle szokásos hivatalos czáfolatok, a legilletékesebb helyről arról értesítenek bennünket, hogy a világgá bocsátott hírek teljesen alaptalanok. Az illetékes forrás azt mondja, hogy az életbiztosításra vonatkozó hír egyes biztosító társulatok reklámhajtászására vezethető vissza. A *Dragina* királyné betegségéről terjesztett hír a már ismert belgrádi forrásból eredhetett és végül teljesen valótlan az a hír is, hogy *Sándor* király *Milánnal* kibékült volna.

* **A levelező lapok kiállítása.** A nagyváradi posta-távirda igazgatóság megküldte a magán levelezőlapok mikénti kiállítására vonatkozólag kiadott körrendeletének másolatát. A főbb pontjait a következőkben közöljük: A magyar korona országainak postaforgalmában (belforgalom) csak oly levelezőlapok használhatók, a melyek czimoldaluk homlokzatán szembeálló betűkkel magyar nyelven »Levelezőlap« felirással vannak ellátva. A magyar felirást követheti a »Levelezőlap« kifejezésnek egy vagy több más nyelvű fordítása is, de a más nyelvű jelzések csak külön sorban és csak a magyar nyelvű »Levelezőlap« felirása alatt állhatnak. A sorrend, melyben e más nyelvű jelzések egymást követhetnek, nincsen

korlátozva. — 2. A nemzetközi szerződés megkívánja, hogy a külföldi nemzetközi forgalomban használandó levelezőlapok a magyar nyelvű »Levelezőlap« feliráson kívül az 1. pontban jelzett módon a magyar felirás alatt a francia nyelvű »Carte postale« felirással is el legyen látva. A francia felirás mellett természetesen a »Levelező lap«-nak megfelelő más nyelvű kifejezés is alkalmazható. — A külfölddel való forgalomban különben el kell fogadni a magyar ipar útján előállított oly levelezőlapokat is, a melyek csupán csak a francia nyelvű »Carte postale« felirást viselik. Ebben az esetben tehát a magyar nyelvű »Levelező lap« felirás elmaradhat ugyan, de ily levelezőlapokon e felirásnak a franczián kívül más nyelven nem lehet helye.

* **Rend a vámsorompóknál.** A heti vásáros napokon a nagyváradi vámsorompóknál óriási a tolongás s a vámjegyek váltásának helyét annyira megrohanják, hogy majdnem életveszélyes a tolongás. *Bordé* Ferencz városi tanácsnok, a vámügyek vezetője most előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben kéri, hogy a vámházaknál a jegyváltó helyiségek előtt vaskorlátot alkalmazzanak, amit ez a vasuti pénztárnaknál van.

* **Felolvasás az iparos ifjak körében.** A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete sikeresnek ígérkező felolvasást rendez november 25-én, vasárnap délután saját helyiségében. A rendezőseget ugyanis az e téren elért sikerek arra buzdították, hogy a tél folyamán többször rendez felolvasásokat, melyek míg egyrészt tanulságosak, másrészt szórakoztatók az egylet tagjaira nézve. Az első felolvasás alkalmára *Szűts* Izsó iparisk. igazgató és *Halász* Lajos szerkesztő urak ígérték meg szíves közreműködésüket. Az egylet tagjai érthető örömmel vesznek tudomást e kész tervről, mely mindenestre az ő ismeretkörüket bővíteni van hivatva. A részletes műsört a napokban közöljük. A felolvasásokon vendégek szívesen látatnak.

* **Még egy krajezáros ujság.** Az apró krajezáros ujságok gomba módra szaporodnak. Most ismét egy új »Országos Friss Ujság« jelenik meg sennek elárúsítására a belügyminiszter megadta az engedélyt. A vállalat ügynöksége bejelentette, hogy *Sarkadon*, *Nagyszalontán* és *Nagyváradon* fogják a legújabb krajezáros ujságot árulni.

* **Furfangos csaló.** A következő sorok közlésére kérettünk fel: Értesültem róla, hogy valami szélhámos egy nagyváradi plebánostól pénzt csalt ki, azzal hogy nekem testvérem; indítatva érzem magamat kijelenteni, hogy nekem sem Nagyváradon, sem környékén testvérem vagy rokonom, ki nevemet viselné nincsen s leköttelez, ki ezt a csalót a rendőrség kezébe adja. *Vidovich* György.

* **Automobil közlekedés Debreczen és Nagyvárad között.** Debreczenben most tartják a próbákat az automobil kocsikkal. Az eddigi osztrák gyártmányu kocsikon kívül francia gyártmányu kocsit is hozattak. A debreczen-nagyváradi automobil közlekedés létesítésének kérdése ma, vasárnap dől el. Dr. *Bulyovszky* József polgármester a tekintélyesebb polgárokat és a pénzügyintézetek képviselőit értekezletre hívta össze, a melyen megbeszéljük az automobil részvénytársaság megalakítását s a részvények jegyzését.

* **Meggyilkolt család.** Szent-Benedek község lakosait vérfagyasztó eset tartja izgalomban. A községnek egy polgárát és családját e hó 15-én virradóra valósággal lemészárolták. *Róth* Jakab szent-benedeki lakos valamikor virágzó kereskedést űzött a községben, mely-

nek révén nagy vagyonra tett szert. Néhány évvel ezelőtt, hogy a gyermekei önállóságra jutottak és eltávoztak a háztól, az öreg *Róth* föl hagyott az üzlette, földbirtokot vásárolt, azt bérbe adta és annak a jövedelméből élt nejevel és egy 12 éves leánygyermek unokájával. Tegnapelőtt elterjedt a hír, hogy az öreg *Róth* *Jakabot* és családját meggyilkolták. Az előjáróság és a csendőrség rögtön megjelent a helyszínén. Az öreg *Róth* holtteste a konyhában feküdt, feje teljesen össze volt darabolva. *Róthné* az előszobában feküdt összekötött kezekkel és széthasított koponyával. A 12 éves unoka a szobában a padlón feküdt átmetszett nyakkal. Mind a hármat nagy vértócsában halva találták. A csendőrség először is a *Róthék* szolgálatában állott *Vodlicska Magdát* kereste, a ki eltűnt a háztól. Ezt a leányt hosszas keresés után a kertben lévő szalmaboglyában találták. Azt adta elő, hogy éjszaka több bekor-mozott arczu ember betört a konyhaajtót és a konyhán át bement a szobába. Ekkor ő kigrott az ágyból és a mint az udvarra kifutott, félelmében bebújt a szalma közé. Ezt az állítást a csendőrség nem volt hajlandó elhinni és vallatásra fogta a leányt, a ki hosszas vallatás után beismerte, hogy a gyilkosságot *Podluzsán* András, a szolgálóleány szeretője és ennek testvére, *Podluzsán* János követték el azért, hogy az öreg *Róth* pénzét, a mit a háznál tartott, elrabolják. A két gyilkost csakhamar kézrekerítette a csendőrség s miután a rablásból származott 500 forintot is megtalálták náluk, a cselédeleánnyal együtt a vizsgálóbíró megérkeztéig őrizet alá vették. *Róthnak* *Budapest*en lakó két fiát és férjénél lévő leányát táviratilag értesítették a borzalmas esetről.

* **Tévedésből valaki a kath. kör helyiségéből a mult vasárnapon egy ezüst fogantyúju ébenfa botot elvitt.** A tulajdonosa felkéri az illetőt, hogy szíveskedjék a botot a köri szolgának átadni.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Börtönbe vetett hercegek.

Washington, nov. 17. Az idevaló kinai követ *Seng* taotajtól a következő kábeltáviratot kapta: Egy e hó 13-án kelt császári rendelet *Tuan* és *Csvang* hercegeket megfosztja rangjuktól és hivataluktól és elrendeli, hogy mind a kettőt életfogytig börtönbe vessék. A rendelet továbbá fogságra ítéli *Ji* herceget és *Jing* másodrangu herceget, rangjától megfosztja *Lien* másodrangu herceget, lefokozza *Cailán* és *Jingmián* hercegeket, ugyszintén *Csausucsiaut*, a ki azonban hivatalnok marad. *Jühszient* a birodalom legszélso határára száműzi a rendelet, *Kangji*-ről pedig azt mondja a rendelet, hogy mivel időközben meghalt, büntetés többé nem róható reá. (M. T. I.)

London, nov. 17. (Saját tud. táv.) A *Standard*-nak jelentik *Sanghaiból* 15-iki kelettel: Az a császári rendelet, a mely *Tuan* és *Csvang* hercegeket életfogytig való fogságra ítéli, egyszersmind elrendeli, hogy a két herceget *Mukdenbe* a császári ház fogházába vigyék. Az özvegy császárné vissza akar térni *Tafuenfuba*, *Sanszi* tartomány fővárosába, mert attól

tart, hogy Kanszuban fölülkerekedik a mohamedán lázadás.

A kínai béketárgyalások.

New-York, nov. 17. Itt a következő washingtoni táviratot teszik közzé: Noha Európában ellenkező nézet uralkodik s azt hiszik, hogy Conger amerikai követ gátló befolyást gyakorolt a béketárgyalásokra, itt konstatálják, hogy Conger utasításai értelmében buzgón arra törekszik, hogy a tárgyalások befejeződjenek. Az Egyesült-Államok sok áldozatot hoztak a harmónia érdekében, de tagadhatatlan, hogy Waldersee gróf eljárását itt nem helyeslik. Az Egyesült államok Waldersee büntető expedícióiban finoman kiesztelt eszközöket látnak új zavarok előidézésére. Tagadják, hogy az amerikai kormány felfogása szentimentális és nem üzletszerű. A czélok, a melyek vezérlik, ezek: Kína integritásának föntartása, kártérítés a történetekért és garanciák a jövőre nézve. Mindez biztosítható a nélkül, hogy meg kellene szegni a fegyverszünetet, amely egyfelől a hatalmaságok, másfelől Li-Hung-Csang és Csing herceg között hallgatag létrejött. Befolyásos kínai körökből eredő közlések szerint Amerika presztigeje Kinában a paotingui expedícióban való részvétel megtagadása miatt nem vallott kárt, hanem ellenkezőleg sokat nyert Amerika mérsékelt magatartásával. (M. T. I.)

IRODALOM.

A magyar gazdaszövetség kiadványai. XXXII. és XXXIII. füzet. Birtokmegoszlás Debreczenben, írta: Zoltai Lajos. Hitelszövetkezetek Magyarországon, írta: Mailáth József gróf. Két külön lenyomat érkezett hozzánk a Magyar Gazdák Szemléjéből a fenti czimek alatt. Mind a kettő tartalmas, ügyes dolgozat. Zoltai munkája bővebben ismerteti a debreczeni birtokviszonyokat, kiterjeszkedve a történelmi fejlődés egyes mozzanataira is. Mailáth tanulmánya pedig a magyarországi hitelszövetkezetekről közöl érdekes adatokat, melyekből kitűnik, hogy a hitelszövetkezetek Magyarországon mindjobban tért foglalnak.

EGYESÜLETEK

A kath. kör ülése. A nagyváradi katolikus kör választmánya november hó 22-én délután 6 órakor ülést tart.

Igazságszolgáltatás.

A holnapi esküdtzéki főtárgyalás. Dudás Juon fenesi lakos bűnügyét fogja tárgyalni holnap a nagyváradi kir. törvényszék mint esküdtbíró. Az ügyészség által benyújtott vádirat szerint Dudás 1900. június hó 10-én reggel 8—9 óra között Fenes község határában a Toplicza hegyen Iszpáz Péter juhászt egycsövű löfegyverből mintegy 2 lépés távorról intézett lövéssel ölésre irányuló, de nem előre megfontolt szándékkal megöltte s ezáltal anoak halálát okozta, a Btk. 279 §-ába ütköző emberölés büntetést követte el. A tárgyalásra mintegy 20 tanu van beidézve s e miatt az körülbelül 3 napig fog tartani. A vádhatóságot dr. Nagy Géza kir. ügyész fogja képviselni, a védelmet pedig Dr. Wavrek Kálmán a nagyváradi ügyvédi kar egyik jeles kriminalistája látja el.

Sikkasztó végrehajtó. J. B. jelenleg Nagyváradi városi díjnok és irattáros még mint margittai végrehajtó hivatalában többszörös visszaélést és büntetést követett el, minek következtében hivatalától megfosztották s ellene büntetői feljelentés tételével 2 csalás, 4 közokirat-hamisítás, 1 hamis tanuzásra való rábírás büntette, és 5 sikkasztás vétsége miatt. A kir. törvényszék a hosszadalmas bűnügyet tegnapelőtt és tegnap tárgyalta. A bíróság elnöke Nagy József kir. törvényszéki bíró, szavazóbírák dr. Simay Gyula és dr. Dorgó Gábor voltak, a vádhatóságot pedig Korn Lajos kir. alügyész képviselte. A védelmet dr. Stokker József ügyvéd látta el.

Vádolva volt J. B. első sorban 4 rendbeli közokirathamisítással. Ugyanis a reá bízott végrehajtásokat tényleg nem fogadatosította, hanem ráijesztett az adós félre, hogy fizessen, különben végrehajtja s elárverezi. A szegény emberek aztán, ha csak képesek voltak, kifizették tartozásaikat a végrehajtónál.

Ő azonban nem szolgáltatta a pénzt rendeltetési helyére, hanem saját céljaira fordította, s hogy a sikkasztást elleplezze, hamis végrehajtási jegyzőkönyvet készített. Persze ezen eljárásával csak ideig-óráig huzhatta a dolgot, mert a felek megsürgetvén az eljárást, ő kénytelen volt az árverést kifizetni. Ekkor azonban azok, kik kifizették a követeléseket az eljárási költséggel együtt, felmutatták a kapott nyugtákat a bíróságnál, mely természetesen J.-t azonnal felfüggesztette állásától.

A megindított vizsgálat aztán a következő büntetéseket derítette napfényre.

Kiss Sándor albisi lakostól 20 frtot, Nyika Gábor hagymádfalvi lakostól, Wallner Ödön követelésére 70 frtot. M. Nagy Lajostól 27 frtot, Bötger Ferencz felső-ábrányi lakostól 30 frtot, Nagy Zsigmond margittai lakostól 30 frtot vett föl J. de azért a végrehajtási jegyzőkönyvet elkészítette s az árverést nagyjából kifizette.

Ekkor sült ki, hogy valóságban nem is léteznek azok a tárgyak, a miket ő a jegyzőkönyvbe bevezetett. Továbbá Mayor Rezső, nagybecskereki czég javára, Vámos-Lázur község ellen fogadatosítandó végrehajtás költségére 6 frt 50 krt vett föl előlegül, s ezt akkor, mikor fölfüggesztették állásától, s a hivatalos pénzekkel el kellett volna számolnia, nem szolgáltatta be.

A kir. törvényszék tekintetbe véve a védő, dr. Stokker József által felhozott s igen szépen kifejtett enyhítő körülményeket, J.-t 7 rendbeli sikkasztásban vétkesnek, 3 közokirat-hamisításban bűnösnek mondta ki és *másfél évi börtönrre*, továbbá 5 évi hivatalvesztésre ítélte. A kir. ügyész a büntetés súlyosbitásáért felelősséget vállalt.

A lengyel nemes. Ismét Koritovszky Konstantinról, a szélhámos lengyel ifjuról van szó. Alig, hogy kiszabadult a budapesti büntető törvényszék fogházából, újabb csalást követett el. A múlt év végén Heiningen Ede gróffal szövetkezve Schwarz Sándor nevű ügynökük révén rábeszéltek Benyovits Adolf butorkereskedőt, hogy a jókai-utcai házat — amely Koritovszky tulajdona — butorozza be szőnyegekkel diszítse. A nagyobb biztonság okáért azt mesélte a két szélhámos, hogy van nekik Cseczén, Batarcsón földbirtokuk. Budapesten pedig házuk. Benyovits lépve ment s hitelezett is Koritovszkynak 3185 frt ért tekü szőnyeget, amelyet aztán a lengyel nemes rögtön elzálogosított. Fizetésre kerülvén a dolog, Koritovszkyról s a német gróf barátjáról kitűnt, hogy csezei és batarcsi birtokuk soha sem volt, ellenben Koritovszkynak van egy budapesti háza, amelyen több a teher, mint a mennyit ér.

Benyovits feljelentésére a törvényszék csalás büntetése miatt vád alá helyezte Koritovszkyt és gróf Heiningent. Tegnapra volt kifizetve ügyükben a végtárgyalás Eördögh bíró elnökelete alatt. Gróf Heiningen idejekorán megszökött Budapestről, állítólag hazájába ment. Koritovszky sem jelent meg. Helyette *Marsovszky* Kálmán dabasi birtokos jelent meg, tudtára adni a törvényszéknek, hogy Koritovszky jelenleg nála Dabason betegen fekszik. A törvényszék erre elnapolta a tárgyalást azzal, hogy Koritovszkyt orvosilag fogja megvizsgáltatni. Ha nem beteg, akkor a január hóban tartandó újabb főtárgyalásra elővezetetik.

IPARÜGY.

A betegsegélyző pénztár ülése. A Nagyváradi Ipartestületi Betegsegélyző Pénztár igazgatósága f. hó 18-án d. e. 10 órakor rendes havi ülést tart, melynek tárgyai a következők:

1. Az elnökség jelentése.
2. Pénztári jelentés.
3. A m. kir. keresk. minisztérium leirata a pénztár 1899. évi számvizsgálatainak helyesége tárgyában.
4. U. annak körrendelete a tartalék-alap egyöntetű elszámolása tárgyában.
5. Szalai Endre táppénz kiutalás iránti kérelme.
6. Tóth Lajos kérelme orvosi költségének megtérítése iránt.
7. Klein Bernát segélyezés iránti kérése.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

- Vasárnap:**) délután: »Tót leány«
este: »Magdolna« (Paulayné vendégjátéka.)
- Hétfő:**) délután: Az »Uránia« tudományos színi előadása.
este: »Jóslat« (Csiky emlékére Paulayné felléptével.)
- Kedd:**) d. u. Az »Uránia« előadása.
este: »Szép Galathea« és az »Uránia« előadása.
- Szerda:**) d. u. Az »Uránia« előadása.
este: »Paraszt szivek« és az »Uránia« előad.
- Csütörtök:** »Jáfet tizenkét felesége« másodsor.
- Pentek:** »A Sabin nők elrablása«.
- Szombat:** »Traviata«
- Vasárnap:**) délután: »Hófehérke.«
este: »Két pisztoly.«

Jáfet 12 felesége.

Intő példának jó a Jáfet 12 felesége könyvműn házassodó fiatal emberek számára és arra, milyennek *nem* kell lennie egy *operettnak*.

Miért nevezték el Jáfet 12 feleségét *operettnak*? ez a 20. század első megoldatlan problémája marad. Mert hiszen az operettnak kell némi kis zenéjének lennie, míg a 12 feleséges Jáfetben csak a regementről szóló dal ért valamit, az is csak betét s nem Roger vagy Antoni urak, hanem magyar emberek szerzeménye.

Meséje a milyen egyszerű, olyan szellemtelen. *Péterson* Jáfet (Nyáray), a mormon kereskedő megunja a 12 feleséget s Párisba jön a nagybácsijához, *Davilo* rendőrbiztoshoz (Szilágyi) látogatóba. A 12 feleség azonban megneszeli a dolgot s a következő hajóval utána utaznak megszökött férjükhöz. Párisban éppen abba a fogadóba szállanak, a melyben *Davilo* razzitát tartat, rögtön megcsipik valamennyit s hozzák a rendőrbiztoshoz. Ott találkoznak Jáfettel, ennek nagy szerencsétlenségére. *Davilo* u. i. minden házasságnak ellensége, elszörnyűködve látja hát, hogy öcsöce 12-szeresen megszögte az ő tilalmát, kitagadja s ráadásul mind a 12 feleségével kidobja. Szegény Jáfet menne most már haza a feleségeivel, de azok nagyon jól találják magukat Párisban. Azt cselekszi tehát, hogy férjhez adja mind a tizenkettőt, ezzel kiengeszteli nagybátyját s boldog táncz közben legördül a függöny.

Csak a helyzetek bolond összekuszálása készíti kaczagásra a nézőt; ezeken lehet nagyo-

kat derülni. Igazi műélvezetről persze szó sem lehet; a mi a zenéjét illeti, még szerencse, hogy csak elvétve fordul elő benne egy-két karének, vagy kuplé. Mert biz azok nem onnan jönnek, a hol a költői ihlet terem. Nem üdítik a néző lelkét, csak a nevelő idegeket csiklandják meg itt-ott. Erre a célra is elég megnézni egyszer.

Az előadás egyike volt a jobbaknak. A három komikusnak, Nyáraynak, Szilágyinak és Bérczinék jutott hálás tér a működésre. Nyáray (Jáfet) kitünő jó kedvben volt s Szilágyival együtt ők tartottak életet a darabban. A II. felvonásbeli sefüle-sefarka kupléért pedig kalapot emelhetne előtte Antoni és Roger azt Nyáray tette elfogadhatóvá, annyira, hogy meg kellett ismételnie. Szilágyi (Davitó), ugy látszik, a finomabb komikumban van otthon; nem bókoskodással, inkább jellemző színezéssel hat. Bérczi (Briquet) igyekvő tehetséges komikusnak mutatkozott tegnap is.

A 12 feleség közül utolsó volt a kronológiai sorban, de első a játékban Forrai Ferike (Arabella). Élénken, hévvel játszott, kedvesen énekelt, ha a legmagasabb hangokat nem is birta egészen tisztán kivágni. Kár volt azonban vörös parókat tennie; ez amerikaias, de azért nem okvetlenül szép. Kronologikus sorban első, játékban második volt a feleségek közt Benkő Jolán (Deborah), a ki ismét jó komikának bizonyult.

Bognár és Füredi kacagató maszkjukkal okoztak sok derűtséget. Deésy most megtanulta a szerepét.

S végül, ha az elején lekritizáltuk Jáfet 12 feleségét, a darabot, emeljük ki Jáfet 12 feleségét, a karszemélyzet női részét. Pontos, jó összjátékot adtak, énekük is karban megfelelő volt. De azt jobban meg kellene vigyázni, kinek adnak szóló-részeket a karból.

A sugót kérjük, tartson egy kis erőt szükségesebb időkre is; most még a földszinti állóhely is panaszkodik, hogy majdnem jobban hallja a sugót, mint a szereplőket.

K. A.

A mai előadások. Ma, vasárnap két rendkívül érdekes előadást élvez a színház közönsége. Este Rákosi Jenő szépséges népdramája: *Magdolna* kerül színre Palayné Adorján Bertával a czimszerepben. A darab többi főszerepei így oszlanak meg: Magdus — Szohner Olga, Koronainé — Balázs Olga, Borecsa — Erdei Berta, — Gyömbér — Benkő Jolán, Laczi — Pintér, Gyömbérné — Bognár, Siskó — Bérczi, Berczi — Balla, Lajos — Erdélyi, Matyi — Madas.

Délután Örley Flórával Almássy híres népszínművét a *Tót leányt* újítják föl kiválóan gondos előadásban elsőrendű szereposztással. A népszínmű nagyobb szerepeit Örley Flóra (Hanka) Erdélyi Miklósné (Julis) Benkő Jolán (Örse) Nyáray (Misó) Bérczi (Kospál) Füredi (Lipták) Szilágyi (Gyarmati) Perényi (Bandi) tszák.

Az Uránia Nagyváradon. A jövő héten három napon át a budapesti Uránia tudományos színház előadásokat rendez a nagyvárad Szigligeti-Színházban. Az a nagy hír, a melyet az Uránia Budapestről az egész vidéken terjesztett, érthetővé teszi, hogy Nagyvárad közönsége érdeklődéssel várja az előadásokat. Remek fényvetésekkel mutatják be magyarázatok kíséretében *Spanyolországot*, *Velenczét* és a *vas* fejlődését. Mindhárom napon délután, kedden és szerdán a bérlőkre tekintettel este lesznek az előadások. Az esti mutatványokat megelőzően kedden a *Szép Galathea* című bájos egyfelvonásos operettet, szerdán pedig Balassa Ármin drnak nagy sikereket ért, gyönyörű, egyfelvonásos népszínművét: *Parasztzivek*-et

adja elő a színtársulat, a mi nagyon helyes gondolat volt: így legalább a tudomány és művészet karöltve jelenik meg s a komoly tudományos tanulságokat műélvezettel egészítik ki.

Operett újdonságok. A színház énekes személyzete élénken készül a legközelebbi operett-premierekre: a szenzációs sikereket aratott *Bibliás aszonyra*, a Magyar Színház slágerére: *Balek-re*, s a *Viczeadmírális-ra* melynek szintén nevezetes sikerei voltak a fővárosban.

Csiky Gergely emlékezete. Amiről a Nemzeti Színház, az ország első műintézete megfedekezett, nem hagyja elsubanni nyomtalanul Csiky Gergely emlékezetét Nagyvárad színháza. A nagy drámairó halála évfordulóján, hétfőn Csiky pályakoszoruzott vigjátékát, az ógörög tárgyú, örökszép *Jóslatot* hozza színre a Szigligeti-Színház igazgatósága. A darab fő női szerepét Paulayné Adorján Berta fogja játszani.

Közönség köre.

Nyilatkozat.

A népiskolai olvasókönyvek miatt, köztem és Vaday József tanítótársam között kifejtett, s mindkettőnkre áldatlan hírlapi harcban, nevezetesen fűzötttem közé a »Szabadság» és »Tiszántul» július és augusztus számaiban ama vádakat, melyek az ő írói nevét, műveinek eredetiségét erősen támadták meg. Miután a kir. vizsgálóbíró előtt Konczek Gy. József gyomaipariskolai igazgató, a hozzám küldött leveleit semmisnek; a nevében előttem tett nyilatkozatot alaptalannak; az »Ismétlő iskolások Könyvét» Vaday József eredeti művének jelentette ki; — miután arról is meggyőződtem, hogy a kezembe adott többi állítás sem birta kiállani a nyilvánosság és igazságszolgáltatás tisztító tüzet: férfias nyíltsággal sietek letörölni Vaday József tanítótársam írói nevével azokat a vádakat és sérelmeket, melyeket tanítótársaim szavainak igazságában bizva, közzétettem. Nagyváradon, 1900. évi november 17.

Rátkay József,
közs. tanító.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: Lázár Gyula.

1.

Kövesden Málnafalvyné kastélya körül már reggel óta ácsorog a falu asszonynepe s izgatótt kíváncsisággal kérdezősködik a nagyasszony állapotáról egy-egy közéje tévedtcsalédtól. Málnafalvyné jótévő angyala volt a községnek; szép jövedelmének egy részét mindenkor a falu szegényeire költötte. Nem átalotta átlépni a szalmafedeles viskók küszöbét, maga hordta a szeretet alamizsnáját a durva nyoszolyán sorvadó betegnek s boldog volt, ha felszáríthatta mások arczán az inség fakasztotta könnyeket. A falubeliek mint édes szülőjüket szerették, lesték ajkáról a szót, ha valamit óhajtott s gyermeki odaadással teljesítették minden kívánságát. Mint a váratlanul lezuhanó zivatar lepelt meg mindenkit, ifjut mint öreget az a hír, hogy a derék urnó hirtelen roszul lett. Megrendült az egész falu s jajveszékelve sietett a kastélyhoz, hogy a jó nagyságos asszonyt még egyszer láthassa s megcsókolhassa jótékony kezeit. Nem bocsátottak hozzá senkit, a beszéd igazgatólag hatott rá s csak sietette volna a halál óráját. A keresztény szeretetben megédzett lélek nem fél a haláltól, nem félt Málnafalvyné sem és mégis szerette volna a még

hátralévő időt megtoldani néhány rövid órával, nem önmagáért, gyermekeiért. Remegett, hogy nem él addig, míg szerettei megérkeznek. Annuska nagyon távol esett szülőfalujától; Felső-Magyarhon egyik zárdájában neveltette édes anyja. Iván, a fiu, már negyedik évét tölti a szerzetes tanárjelöltek között P...án. E két gyermek volt Málnafalvyné életének méze férje halála után. Mily boldog volt, ha e kedves teremtesek szívén pihentek s gyermekes kérdésekkel ostromolták a gyengéden szerető anyát... Érezte, hogy e boldogság fonala megszakad nem sokára... Ha még egyszer hallhatnám Annuskám szavát, ha Ivánomat szívemre ölelhetném, oh de nyugodtan zárnam le szememet... Iván, Iván, féltetek, hogy nemes elveid től eltérsz a világ szelleme... gyenge ifju voltál... Oh, ha ingatagságod vészbe sodorna... ki örökös fölötted... Annuska, igen Annuska vigyáz reád, ő nagyon erős, képes erre, de hol van Annuska, ki mondja ezt meg neki... Istenem, hozd vissza hozzám gyermekeimet...

Este hat órákor érkezett meg Iván, negyed-órával később Annuska két kedves testvérkiséretében. A czedrusnövésű leány szaggatott zokogással hanyatlott édesanyja hullámzó keblére s lázas szenvedéllyel csókolgatta forró ajkait, mintha lelke egyrészt akarta volna átlehelni a szenvedő testbe. Iván némán szorongatja anyja kezét s a tépő fájdalom könnyeivel búcsuzik tőle.

Édes anyám, szólt Annuska egészségtől duzzadó kezeit összetéve, ne hagyidd árván gyermekeidet, atyánk már rég a sirban pihen, ne szakadj el te is tőlünk... Málnafalvyné magához vonta a törődött lilomszálat, lecsókolta róla a gyémánttisza harmatot. Ivánt is átkarolta reszkető jobbajával s ezt susogta feléjük: Szeresétek Istent, ne feledkeztek meg az árvákról és... és őrizzétek egymást...

Ezek voltak utolsó szavai. Röpké, boldog mosoly lebbent el ajkairól, még egy szelid, kéro tekintet vetett az árvákra, s azután lecsukódtak szem pillái a hosszú álomra...

Megásták a sirt s könyező között bocsájtották le a nyomorultak vigaszát. Szerető szivek ölegették fejfáját, imadkoztak érte s a két ifju árváért.

* * *

Már három éve, hogy a kövesdi uradalmat más kezeli. Dabronczy Dénes vezette a gazdaságot nagy szakavatottsággal. Távoli rokona volt anyai ágon a Málnafalvy családnak, ezért választották őt az árvák jószágigazgatóul. Jobb kézre nembizhattak volna a birtokot, mint Dabronczyéra. A gazdaság minden nemében otthon volt. A kastélyban csak este lehetett látni, napközben a munkások között járt-kelt s barátságos buzdításával vitte a munkát előre. A mezei lég volt éltető eleme. A belé helyezett bizalomnak minden oldalról igyekezett megfelelni. Családja felől nem sokat aggódott, tudta, hogy elég kényelmesen van berendezve a kastély két nő számára s hogy neje és leánya kényes igényeit nagyon is kielégíti az ősi palota és környéke.

Csakugyan Dabronczyné és leánya, Magda meg voltak elégedve a helyzettel, otthonosan érezték magukat s arra nem is gondoltak, hogy idegen birtokon uraskodnak s hogy a pünkösdi királyságnak vége szakad. A falu népéhez nem szoktak leereszkedni, hiuságuk szédítő magasságban tartotta őket. Nagy urikörökben kívántak szerepelni, a mire igen gyakran nyilott alkalmuk.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Tanácsadói intézvény a gazdasági tanintézeteken. Szólas mondás, de régi példabeszéd: a magyar embernek nem kell tanulni, elég ha gondolkodik. S gondolkozott is a magyar gazda sokáig, közbe-közbe a kártyát is megkeverve a mig el nem érkeztek a nyolczvanas évek mostoha gazdasági viszonyai, a mig a buza ára le nem szállott 6—7 frtra. Akkor azonban elérkezett a cselekvés ideje, az egyszerű gondolkodás már nem volt elég a megélhetésre. Kezd-

tünk kísérletezni, nem volna-e áasznosabb buza helyett cukorrépát, burgonyát cikoriát stb. természeteni. Sőt egyesek kísérletet tettek arra nézve is, nem lehetne-e két kalászt természeteni ott a hol eddig csak egy termett, szóval mezőgazdaságunk új korszakba lépett. Az elfogulatlan szemlélőnek el kell ismernie, hogy mezőgazdaságunk óriásian fellendült az utóbbi 20—25 év alatt, s bizonyos, hogy nagyon elmaradt az a gazda ki ez idő alatt bruttó jövedelmét meg nem kétszerezte.

Csak az a kérdés ezek után, vajjon olyan-e már a mai gazdasági rendszertünk, a mely a tökéletesség netovábbja; a melyen többé javítani lendíteni nem lehet, a mely a lehető legnagyobb bruttó és nettó jövedelmet szolgáltatja; sajnos, e kérdésekre nemmel kell felelnünk. Előismerjük ugyan, hogy gazdasági viszonyaink különösen az utóbbi évtizedben nagyot lendültek ugyan, annak dacára a tökéletestől nagyon de nagyon messze vagyunk. Kezd ugyan már gazdaközönségünk is fogékony lenni az újítások iránt, de a legtöbb esetben nem számítással újít, hanem aztért, mert látja az újítást másnál is, de nem tudja, hogy az újítás a melyet más jónak talál jónak fog-e bizonyulni az ő viszonyai közt is, mert nem vett magának fáradságot, hogy a szóban forgó újítást kiösmérje, tanulmányozza mielőtt alkalmazná. A minapban vasutoni utazás közben mondja egy uri ember, hogy tavasszal buzavetését Thomassalakkal fogja behinteni, mert az egy földbirtokos társánál oly kitűnő befolyással volt a termés hozamra. En elhüledve hallgattam terveit s csodálkoztam azon, hogy foghat valaki műtrágyázáshoz mikor még azt sem tudja, hogy a salak a legnehezebben oldható műtrágya, a melynek feloldására nem egy tavasz de egy álló esztendő sem elég, ha ilyen felületes ösmerekek alapján alkalmazza a gazda az újításokat, akkor nem lehet csodálkoznia rajta, ha ezt ép oly hamar sntba dobja mint haszon-talant, a milyen hévvel alkalmazta felületes ismeretek alapján.

Arról pedig — csak legyünk egészen őszinték — már csakugyan igen kevés gazdának van halvány fogalma is hogy ad-e anynyi trágyát talajának a mennyi elegendő a talaj termő erejének fenntartására, hogy az ő trágyázási rendszere mellett emelkedik-e vagy apad talajának termőképessége.

Pedig a gazdálkodásnak ez a kardinális pontja, e körül forog az egész gazdálkodás s ha e tekintetben nem helyesen járunk el, kárba vesszük összes fáradságunk, kielégítő vagy jó eredményt sohasem érhetünk el. Hogy pedig éppen ebben a tekintetben országszerte nem helyesen járunk el, azt mutatja azon megdönt-hetetlen tény, hogy a nyugati államok termés átlagai nem csak fedezik a másikat, de sok-helyt annak a kétszeresén is túl emelkednek. Kevés az állat állományunk, műtrágyát is keveset használunk s így átjagink az ország legtöbb helyén nem emelkednek, de csökkennek.

A kezelésünk alatt álló birtokról nem készítenk üzemttervet s így nem tudhatjuk nem lehetne-e birtokunkat jövedelmezőbbben felhasználnunk, nem tudjuk eleve mennyinek kell lenni a bruttó bevételnek és kiadásnak, mennyinek a tiszta haszonnak; de sőt ha váltógazdaságot üzünk is a váltó többnyire nincs helyesen beállítva s így a lehető legnagyobb hasznot már csak azért sem érhetjük el. Ösmerek gazdaságot hetes fordával a hol az első évben meglesz ugyan trágyázva a talaj, de azután két éven keresztül egy szem trágyát sem kap, buza pedig a negyedik és hetedik évben jön bele. Hogy az ilyen váltógazdaság a talajt tönkre teszi s félannyit sem ad, mint a mennyit helyesebb kezelés mellett adhatna, azt mindenkinek tudnia kell a ki némi ugynevezett tudományos gazdasági ösmerekekkel is bír.

Nem vonjuk kétségbe, hogy egy birtok üzemttervét kidolgozni, annak, a ki nem foglal-kozik gazdasági tudományal és írásos munkákkal, igen nehéz, de meg van adva a mód és alkalom ilyen üzemttervet ahhoz értő, azzal sokat foglalkozó egyénnel díjtalanul kidolgozni. A magyar óvári gazdasági akadémia debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozs-monostori gazdasági tanintézeteiben tanácsadási bizottság van gazdasági ügyekben felállítva, mely bizottságnak fel-

adata bárkinek és bármiféle gazdasági ügyben díjtalanul felvilágosítást, tanácsot adni. Akár üzemttervet kell valamely birtokról készíteni, akár állattenyésztési, növénytermelési stb. ügyben kell tanácsot adni, ezek a bizottságok a legnagyobb szakértelemmel díjtalanul adják azt meg, s így a gazdának csak egy levelet kell írnia az illető intézet igazgatóságához, hogy a legjobb és teljesen kimerítő választ kapjon. Tanuljunk, haladjunk, hogy gyarapodjunk.

Papp Bélát felakasztják.

— Saj. tud. táv. —

Szatmár, nov. 17. (Saj. tud. táv.) Papp Bélát, a szatmári testvérgyilkost kedden akasztják. Zsoldics kegyelmet kapott, büntetése örökös fogházzá lett átváltoztatva.

Eljutott a szatmári testvérgyilkosság drámája az utolsó felvonáshoz. Királyi aláírás erősítette meg a halálos ítéletet, melyet az igazságszolgáltatás Papp Bélára, a volt huszárönkéntesre, a »szatmári nábob«-ra kimért szörnyű tetteért.

Megölette a testvéröccsét, hogy annak örökségéhez juthasson. A legfurfangosabb módon hajtotta végre a kieszt tervet s egész biztonságban érezte magát, gondolván, hogy ki merné meggyanusítani az előkelő, mindenütt nagy fényt kifejtő és pazarló Papp Bélát. De az igazság napfényre jött, s most már csak órák választják el a testvérgyilkost földi büntetésének elvételétől, a haláltól.

A tragédia másik szereplője Zsoldics Mihály, a vén juhász, ki a kieszt büntetést végrehajtotta, kegyelmet nyert, ha ugyan kegyelem és nem nagyobb büntetés az örökös fogság, mint a halál. Szomorú példája a vén juhász a kapzsiságnak. Pár forintot ígérnek neki, lépre megy s leüti azt, a kit — saját bevallása szerint — maga is kedvelt, szeretett. Szomorú jele ez a penszovár kornak, miben mostan élünk!

TAVIRATOK

A kisjenői vadászatok.

Kisjenő, nov. 17. (Saj. tud. táv.) József Agost kir. herceg és Fülöp orleansi herceg ma a vadászatokra ideérkezett. Ferencz Ferdinánd kir. herceget és Fejérváry báró honvédelmi minisztert holnapra várják.

A német császár elleni merénylet.

Berlin, nov. 17. A reggeli lapok aztjelentik Boroszlóból, hogy a merénylő Schnapka Zelma 41 éves és hajadon. Kétségtelen, hogy üldözésmániában szenved. A merénylő nő csak egy hét óta lakik Boroszlóban, a Gartenstrassén, szegény kislakásban. Mint-hogy ott a lakbért megfizetni nem tudta, szállásadója kiköltöztetési pört indított ellene. Tegnap délelőtt volt a tárgyalás, a melyen Schnapka Zelma már a baltával jelent meg. Minthogy azonban a tárgyalást elhalasztották, elment és éppen akkor ért az utcára, mikor a császár arra hajtattott. A merénylő nő ellen külön-

ben ez idő szerint eljárás van folyamatban, a hatóság megsértése és hatóság elleni erőszak miatt. (M. T. I.)

Berlin, nov. 17. (Saj. tud. táv.) Schnapka Zelmát valószínűleg átszállítják az örültek házába. Mint most kitudódott, a merénylő asszony tettének elkövetése előtt egy utcakövezőtől koczkakövet kért. Midőn ez visszautasította a kérést, yásárott egy új baltát, melylyel a merényletet elkövette.

A bolgár összeesküvés.

Bukarest, november 17. (Saját tud. táv.) A király Florescu bírót, a ki a bolgár összeesküvők ügyében a vizsgálatot vezette, magához hivatta Sinaiába és átadta neki a román csillagrend lovagkeresztjét.

A csár betegsége.

Szent-Pétervár, nov. 17. (Saját tud. távir.) Mint Lividiából jelentik, a csár betegségében fordulat állott be, határozottan jobban van.

Megmérgezett intézet.

Pétervár, nov. 17. (Saját tud. táv.) A smolnai leánynevelő intézetben egy elbocsátott cukrász legény bosszúból megmérgezte a süteményt, minek következtében 400 növendék megbetegedett. A mérég gyenge volt, valószínűleg mindnyájan fölépülnek.

A búr harcztérről.

London, nov. 17. A Standard-nak jelentik Durbanból 15-iki kelettel: Standertoni jelentések szerint, a standertoni kertületben még sem állott helyre a nyugalom. Az odavaló búrok ismét kommandójukhoz csatlakoznak. — A Daily Telegraph-nak jelentik Pietermaritzburgból 15-iki kelettel: A vryheidi angol helyőrség csakugyan be van kerítve. A helyőrség kiürítette a várost és egy dombon foglalt állást, a mely a tért dominálja. A helyőrség fél évre el van látva eleséggel. (M. T. I.)

A belga expedíció utja.

Brüsszel, nov. 17. Az Independence Bolgenek azt jelentik Pétervárról, hogy Five belga expedíciója jó egészségben Urgába, (Mongolország) érkezett és Oroszországon át visszatér Európába. (Magy. Táv. Ir.)

Egy angol egyetemi rektor nyilatkozata.

Glasgow, nov. 17. Rosbery lord, a ki rektora az itteni egyetemnek, az egyetemi ifjúsághoz beszéd intézett, a melyben a britt birodalom mivolaról beszélt. E kifejezés — mondotta egyebek között — a britt történet, a britt tradíció és a britt faj megtestestülése. A békében, kereskedelemben, civilizációban, hűségben, hitben és az üzleti életben is jelentősége van ennek a szónak. Ötven évvel ezelőtt a világ még nyugodtan nézte, hogy a brittek kultiválatlan vidékeket fedeznek föl és foglalnak el. Akkoriban az idegen népek még gnyolták a mi kereskedelmi tevékenységünket: most minden mértföldnyi terület fölött, a mely a térképen még nincs megjelölve, veszekedés támad és minden nemzet kereskedő nemzet akar lenni. Az angoloknak, a kiknek egykor valóságos monopóliumok volt, most egzisztenciájukért kell küzdeniök. A 20-ik század a nemzetek kemény és elkeseredett versenyének

korszaka lesz, valószínűleg inkább a béke, mint a háboru művei terén. A nemzetnek tehát még inkább kereskedői szelleműnek kell lennie, még pedig a harcosoknak, kereskedőknek és államférfiaknak egyaránt. (M. I. T.)

SZERKESZTOI POSTA.

V. Gy. P.-Szöllős. Szives sorait mindég köszönettel vettük s ha arról a dolgról lapunk részére szives lesz megírni becses dolgozatát, újabb hálás köszönettel vesszük.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 85.

Idénybérlet 83 sz.

Nagyváradon, vasárnap, 1900. nov. 18-án

délután 3 órakor fél helyárrakkal

A TÓT LEÁNY.

Színmű.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal

MAGDOLNA.

Színmű.

S Z E M É L Y E K :

Gyömbér Mihály, parasztgazda	Bognár János
Ágnes, a felesége	Benkő Jolán
Laczi, a fiuk	Pintér Imre
Borcsa, asszony	Erdei Berta
Magda, a keresztleánya	P. Adorján Berta

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, nov. 19-én:

A J Ó S L A T.

Vigjáték.

Nagyváradai hetivásár.

Forgalmi kimutatás 1900. évi nov. hó 13-ról. Tiszta buza körülbelül 2000 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 700 hltr, árpa 120 hkl, zab 400 hltr, tengeri 2400 hltr, burgonya 800 drb, félhizott 480, sovány 200, süldő 470, malacz 650, hizott marha 21, jármás ökör 500, fejős tehén 300, borju 260, bivaly 16, juh és kecske 380, ló 533.

Marha ártáblázat 1900. nov. hó 13-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 620-680, egy pár másodrendű jármás ökör 470-600, egy pár harmadrendű jármás ökör 265-460, 1 drb fejős tehén 100-250, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160-230, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120-180, 2 drb. veres borju 30-50, 1 drb. fél éves borju 36-44, 1 drb egy éves borju 46-70, két éves borju 68-170, 1 drb hizott sertés 78-132, 3 pár fél éves 24-30, 1 pár egy éves sertés, 38-58, 1 pár két éves sertés 62-122, 1 drb igás ló 140-280, 1 pár ökörbőr 40-52, 1 pár tehénbőr 26-36, 1 pár bojubőr 10-20, pár lóbőr 8-18.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, nov. 17.

Buza októberre	---	---	---	---	---
Buza áprilisra	---	---	---	---	7.58
Tengeri	---	---	---	---	5.06
Rozs ápr.	---	---	---	---	7.21
Zab ápr.	---	---	---	---	5.59
Káposzta, repest, aug.	---	---	---	---	---

Értéktőzsde.

Budapest, nov. 17.

Osztrák hitel	---	---	---	---	660.75
Magyar hitel	---	---	---	---	673.50
Allamvasut	---	---	---	---	658.50
Rimamurányi	---	---	---	---	489.50
Magyar jelzálog	---	---	---	---	484.---
Salgótarjáni	---	---	---	---	---
Wagon-kölcsön	---	---	---	---	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	---	---	---	---	96.05
Magyar koronajárdék	---	---	---	---	90.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	---	---	---	---	99.50
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	---	---	---	---	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	---	---	---	---	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	---	---	---	---	91.---
Italmérsi jog megváltási kötvény	---	---	---	---	98.40
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	---	---	---	---	92.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	---	---	---	---	161.---
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	---	---	---	---	141.---
Osztrák járdék papírban	---	---	---	---	98.---
Osztrák járdék ezüstben	---	---	---	---	97.65
Osztrák járdék aranyban	---	---	---	---	95.50
Osztrák korona járdék	---	---	---	---	98.25
Osztrák államsorsjegyek	---	---	---	---	183.50
Osztrák magyar bankrészevény	---	---	---	---	16.90
Magyar hitelbankrészevény	---	---	---	---	673.50
Osztrák hitelintézet részevény	---	---	---	---	657.50
Párisi vista	---	---	---	---	95.85
20 frankos arany (Napoleon d'or)	---	---	---	---	19.21
Németbirodalmi márka	---	---	---	---	117.60
London vista	---	---	---	---	240.55
20 márkás arany	---	---	---	---	28.54

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Italmérők és vendéglősök figyelmébe!

Legjobb minőségű uradalmi
egészen friss szüretelésű
édes must
fojtatlan állapotban

ismételadónak fogyasztási adó nélkül
21 forintban számítva
kapható

Füchsl Testvérek

bornagykereskedő cégégnél
Nagyváradon,

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”

VI-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” 1901 január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1903. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a mennyiben a tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert mint den tag az általa befizetett összeg $\frac{1}{2}$ részé-
6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1901 január 3-tól kezdődő 6-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzleti helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz. a.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1900 október hó.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” igazgatósága.

A 6-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfő délután . . . 3—5-ig,
Csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint több mint 2000 tagja van, 41.000 üzletrészszel.

18015/1900. tkv.

Árverési hirdetés.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkv. hatóság által a nagyszabeni földhitelintézet végrehajtónak Trippon Sándor és Trippon György végrehajtást szenvedők elleni 164 kor. 51 fillér és 130 korona tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedők tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s az alpári 40 sz. betétben foglalt A. I. 1—12 r. sz. az ingatlanokra továbbá az alpári 41. sz. betétben foglalt A. I. 1—3 és A. II. 1—5 rsz. alatti ingatlanokra a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. törv.-cikk 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1900. évi december hó 18-ik napjának délutáni 2 órája Alpár község házához kitűzetik.

Kikiáltási ár az alpár 40 sz. betétben foglalt ingatlanokra 785 kor. az alpári 41. sz. betétben foglalt ingatlanokra pedig 736 kor.,

azonban az árverésre kitzűzött ingatlanok szükség esetén ezen áron alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 78 kor. 50 fillér, illetve 73 kor. 60 fillért tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. A bánatpénz letétele alól azonban a végrehajtató felmentetik.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 1 hónap alatt, a harmadik részlet

ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamattal fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkv. hatóságnál, Oláh-Apáti község előjáróságánál megtekinthetők.

Nagyvárad kir. törvényszék, mint tkv. hatóság 1900. évi szept. 18.

Olasz,

kir. tvszéki bíró helyett

Debrecenyi,

kir. törvényszéki bíró.

SZÉLES SÁNDOR mű-, butor- és épület-asztalos NAGYVÁRADON.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Széchenyi-tér 234. szám alatt (sarokház az Ezredévi emléktér felé) egy a mai kornak teljesen megfelelő

asztalos-műhelyt

rendeztem be, hol úgy a mű-, butor- és épület-asztalos, valamint a szakmámba vágó összes munkák készítését a lehető leggyorsabban és legjutányosabb árban elvállalom; úgy szintén javításokat is eszközök.

Az ország elsőrangú műhelyeiben évek során át szerzett tapasztalataim nyomán, talán a szerénytelenség látszata nélkül jelenthetem ki, hogy izléses, tartós, szolid munka és pontos kiszolgálás mellett a legmesszebb menő igényeknek is képes vagyok megfelelni és ez legfőbb törekvésemet képezi, hogy minden tekintetben kiérdemeljem a n. é. közönség szives bizalmát és pártfogását.

Kitünően berendezet műhelyemet és magamat a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlva, vagyok

kész szolgálja

Széles Sándor,
asztalos-mester.

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXI. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — Ausztriában törvényszerűleg engedélyezett — egyedüli pénzsorsjáték készpénzben 18.122 nyeresémet tartalmaz 418,640 korona értékben.

A főnyeresemény 200.000 koronára rug.

A nyeresemények kifizetéséért a cs. kir. lottojövődék kezkesedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1900. évi december hó 13-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál I. ker. Riemer-utca 7-ik szám alatt, lotto-gyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirada és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottojövődéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

Üveg- és porcellán-üzlet

áthelyezés.

Tisztelettel értesitem t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy

üveg- és porcellán-üzletemet

1900 november 15-től

Kossuth (Sas) utca, Mezey-féle szomszéd házban

helyeztem át.

További b. látogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HANT FRIGYES.